

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Słownik wybranych terminów z zakresu ekonomii emerytalnej	7
Wprowadzenie	11
Rozdział 1. ISTOTA I ZAKRES POJĘCIOWY RYZYKA DŁUGOWIECZNOŚCI	35
1.1. Definicje i klasyfikacja ryzyka	35
1.2. Fazy starości i związane z nią rodzaje ryzyka w systemach emerytalnych – podstawy terminologiczne	41
1.3. Istota, zakres pojęciowy i rodzaje ryzyka długowieczności	48
1.4. Dwufazowy model ryzyka starości T. Szumlicza a ryzyko długowieczności	52
1.5. Ryzyko długowieczności a inne rodzaje ryzyka w systemach emerytalnych	56
1.6. Ryzyko długowieczności jako element ryzyka emerytalnego	58
Rozdział 2. WPLYW RYZYKA DŁUGOWIECZNOŚCI NA SYSTEMY ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO	62
2.1. Ewolucja systemów emerytalnych a ryzyko długowieczności	62
2.2. Wpływ ryzyka długowieczności na prywatne instytucje finansowe	74
Rozdział 3. UWARUNKOWANIA RYZYKA DŁUGOWIECZNOŚCI	79
3.1. Socjoekonomiczne uwarunkowania ryzyka długowieczności	79
3.2. Czynniki zdrowotne, środowiskowe i behawioralne	84
3.3. Demograficzne starzenie się populacji a ryzyko długowieczności	89
3.4. Modelowanie śmiertelności	112
Rozdział 4. DECYZJE EMERYTALNE W UJĘCIU EKONOMII NEOKLASYCZNEJ ...	118
4.1. Decyzje i proces decyzyjny	118
4.2. Decyzje emerytalne – charakterystyka i klasyfikacja	126
4.3. Decyzje emerytalne w kontekście neoklasycznych teorii cyklu życia	136
4.4. Teorie cyklu życia a oszczędności gospodarstw domowych w Polsce	154
4.5. Decyzje emerytalne dotyczące wyboru formy wypłat na przykładzie państw UE	157
Rozdział 5. DECYZJE EMERYTALNE W UJĘCIU EKONOMII BEHAVIORALNEJ ..	162
5.1. Odstępstwa od racjonalnego podejmowania decyzji emerytalnych w świetle badań empirycznych	162
5.2. Główne założenia ekonomii behawioralnej – odstępianie od modelu racjonalnego decyden- ty (homo oeconomicus)	164
5.3. Teoria perspektywy	167
5.4. Heurystyki oraz systematyczne błędy poznawcze mające wpływ na decyzje emerytalne w fazie oszczędzania (akumulacji kapitału)	171
5.4.1. Inklinacje behawioralne o charakterze poznawczym	175
5.4.2. Inklinacje behawioralne o charakterze motywacyjnym	183
5.5. Inklinacje behawioralne dotyczące momentu przejścia na emeryturę	198
5.6. Wpływ inklinacji behawioralnych na decyzje podejmowane w fazie dekapitalizacji kapitału emerytalnego	203
Rozdział 6. PORÓWNANIE ZASTOSOWANIA TRADYCYJNYCH I BEHAVIORALNYCH BODŹCÓW W SYSTEMACH EMERYTALNYCH	207
6.1. Tradycyjne a behawioralne metody stymulowania oszczędności i optymalizacji decyzji emerytalnych	207
6.2. Bodźce behawioralne (nudges) możliwe do zastosowania w systemach zabezpieczenia emerytalnego oraz ich ograniczenia	210
6.3. Kwestie dyskusyjne i argumenty krytyczne wobec stosowania bodźców behawioralnych w zabezpieczeniu emerytalnym	220

Rozdział 7. PRZYKŁADY ZASTOSOWANIA INTERWENCJI BEHAVIORALNYCH W SYSTEMACH EMERYTALNYCH WYBRANYCH PAŃSTW	225
7.1. Automatyczny zapis do zakładowych systemów emerytalnych w Wielkiej Brytanii	225
7.2. Program „KiwiSaver” w Nowej Zelandii	231
7.3. Porażka programu z automatycznym zapisem w Turcji	234
7.4. Autozapis do programu emerytalnego we Włoszech	236
7.5. Programy emerytalne z automatycznym zapisem w USA	241
7.6. Zastosowanie ekonomii behawioralnej w polskim systemie emerytalnym	246
7.7. Porównanie efektów zastosowania bodźców behawioralnych w systemach emerytalnych wybranych państw	255
Rozdział 8. ROLA PRODUKTÓW ANNUITETOWYCH W ZARZĄDZANIU RYZYKIEM DŁUGOWIECZNOŚCI EMERYTALNEJ	259
8.1. Charakterystyka i klasyfikacja produktów annuitetowych	259
8.2. Renty życiowe dożywotnie a inne formy konsumpcji oszczędności emerytalnych	266
8.3. Zagadka annuitetowa i jej uwarunkowania behawioralne	269
8.4. Ubezpieczenia rentowe od ryzyka długowieczności jako możliwe uzupełnienie systemu zabezpieczenia emerytalnego	276
8.5. Wartość i koszty związane z produktami annuitetowymi	279
8.6. Opodatkowanie produktów annuitetowych	288
8.7. Produkty <i>equity release</i> jako alternatywa lub uzupełnienie ubezpieczeń rentowych	290
8.8. Rola doradztwa emerytalnego na rynku produktów annuitetowych	292
8.9. Produkty annuitetowe a adekwatność dochodowa i automatyczne mechanizmy dostosowawcze w systemie emerytalnym	296
8.10. Regulacje i gwarancje bezpieczeństwa na rynkach produktów annuitetowych	301
Rozdział 9. PROPONOWANY MODEL ZARZĄDZANIA RYZYKIEM DŁUGOWIECZNOŚCI EMERYTALNEJ Z WYKORZYSTANIEM WYBRANYCH PRODUKTÓW FINANSOWYCH ORAZ INSTRUMENTÓW EKONOMII BEHAVIORALNEJ	306
9.1. Cel i charakter opracowanego modelu	306
9.2. Założenia modelu	308
9.3. Produkty finansowe preferowane w zarządzaniu ryzykiem długowieczności emerytalnej ...	313
9.4. Proponowane bodźce fiskalne i behawioralne	316
9.5. Instytucjonalne i regulacyjne aspekty proponowanego modelu zarządzania ryzykiem długowieczności	319
Rozdział 10. MOŻLIWOŚCI IMPLEMENTACJI PROPONOWANEGO MODELU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM DŁUGOWIECZNOŚCI EMERYTALNEJ W WARUNKACH POLSKICH	321
10.1. Badanie empiryczne subiektywnej oczekiwanej długości życia w Polsce	321
10.2. Obecny kształt systemu emerytalnego i rynku produktów annuitetowych w Polsce oraz propozycje zmian.....	327
Zakończenie	345
Bibliografia	347
Indeks rzeczowy	385
Spis rysunków	390
Spis tabel	394